

EUROPEAN REFORMS BULLETIN 2021 No 1

European Reforms Bulletin

2021

scientific peer-reviewed journal

No. 1

Founded and edited by Centre for European Reforms Studies, a.s.b.l. Grand Duchy of Luxembourg (Registre de commerce et des sociétés, Luxembourg, F 10.340, siège social: L-1541 Luxembourg, 36, boulevard de la Fraternité).

Tel.: +352661261668

email: bulletin@email.lu

http://cers.eu.pn/bulletin.html

Editorial board: Yeskov S. (D.Sc., Assoc. Prof., Luxembourg, editor-in-chief), Zaiets O. (PhD, Assoc. Prof., Luxembourg, deputy editor), Dymarskii Ia. (D.Sc., Prof., Russian Federation), Kaluzhnyi R. (D.Sc., Prof., Ukraine), Karchevskiy N. (D.Sc., Prof., Ukraine), Korystin O. (D.Sc., Prof., Ukraine), Kretova A. (PhD, Russian Federation), Nedodaeva N. (D.Sc., Prof., Israel), Rozovskiy B. (D.Sc., Prof., Ukraine), Zablodska I. (D.Sc., Prof., Ukraine).

European Reforms Bulletin is an international, multilingual (English, Ukrainian, Russian), scholarly, peer-reviewed journal, which aims to publish the highest quality research material, both practical and theoretical, and appeal to a wide audience. It is an official bulletin of the Centre for European Reforms Studies and is published 4 times a year (quarterly). It includes articles related to legal and economic issues of reforms in European Union and Europe-oriented countries, including efficiency and experience of these reforms, comparative studies on all disciplines of law, cross-disciplinary legal and economic studies, and also educational issues. It welcomes manuscripts from all over the world, in particular from countries which made European choice recently. It accepts articles from professional academics, researchers, experts, practitioners and PhD students.

Responsibility for the accuracy of bibliographic citations, quotations, data, facts, private names, enterprises, organizations, institutions and government bodies titles, geographical locations etc. lies entirely with authors. All the articles are published in author's edition. Authors must accept full responsibility for the factual accuracy of the data presented and should obtain any authorization necessary for publication. The editorial board and the Centre for European Reforms Studies do not always share the views and thoughts expressed in the articles.

The editorial board reserves the right to refuse any material for publication and advises that authors should retain copies of submitted manuscripts and correspondence as material cannot be returned. Final decision about acceptance or rejection rests with the editor-in-chief and editorial board. By submitting an article for publication author declares that the submitted work is original and not being considered elsewhere for publication and has not been published before.

Recommended for publication by the Centre for European Reforms Studies (protocol of the general meeting No. 03 07.04.2021)

© European Reforms Bulletin, 2021
© Authors of articles, 2021

Table of contents

Bandar N.M. Legal Regulation of the Implementation of State Migration Policy by Diplomatic Institutions of Ukraine	2
Baskov V. Implementation of Foreign Experience of Organizational Arrangements Committed by the Units of the National Police of Ukraine Aimed at Cessation of Group Violations of Public Safety and Order	11
Bliashenko O.O. Using the capabilities of operational units during a special task as part of an organized criminal group	16
Burangulov A. On the Question of Tactical Techniques of Conducting Negotiations with Criminals When the Captives are Taken	19
Fedorchenko O.V. Legal regulation of Correspondence Delivery Byrussian Shippin Gand Commerce Company, end of XIX– beginning of XX Century	23
Haran O.V. Selected Problems of Making Court Decisions on Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards	26
Karbovskiy D.O. Problem Issues in the Activities of the National Police Bodies	31
Kholostenko A.V. Peculiarities of Conducting Investigative (Search) Actions During the Investigation of Criminal Activity of Criminal Groups of Paramilitary	33
Kononenko Yu.S. Subject Matter of a Crime for High Treason: Art. 111 of the Criminal Code of Ukraine	38
Kostiuchkov S.K. The Specifics of Teaching Philosophy to Future Lawyers in Terms of Distance Learning	42
Melnikova O. The COVID-19 Pandemic and the Problem of Human Trafficking: Impact, Risks, Challenges	47
Morgunova T.I. The Concept and Types of Capital Construction in Ukraine	51
Petrenko D.V. The Interaction of Corporate Ethic Rules with Legal Norms by Experience of Implementation Ethic Codes by Commercial Companies of Ukraine	56
Rudnychenko S. Problem Issues of the Administrative Activity of the National Police of Ukraine	61
Savelieva I. Communicative Component in Forensic Identification	65
Shevchenko N. Legal Status of the Community Police	71
Solovei O.M. Introduction of European Standards in Police Activities	75
Tarascenko V.E. Peculiarities of the collection by the defense party of evidence related to the identification of a person on the basis of voice in criminal proceedings	78
Tatarchenko O.M., Litvinova I.M. Diffusion of Innovation: Micro and Macro Levels	82
Teteriatnyk H.K. Terms of Pre-trial Investigation in Criminal Proceedings in Conditions of Extraordinary Legal Regimes	87
Tsekhhan D.M., Murashko A.S. The Expediency of Using the Results of Psychophysiological Research Conduction Using a Computer Polygraph in the Collection of Evidence in Criminal Proceedings Against the Life and Health of a Person	92
Ustiuzhaninova O.T. Conceptual Prerequisites for Formation of Criminal-Executive Principles of Functioning of the State Criminal-Executive Service of Ukraine	97
Veselova L. Yu., Verbytsky O.D. Powers of Internal Security Departments in Administrative and Legal Security in the Police	104
Yusubov K. Foreign Experience in Regulating Criminal Liability for Crimes that Encroach on the Execution of a Court Decision	109

PECULIARITIES OF CONDUCTING INVESTIGATIVE (SEARCH) ACTIONS DURING THE INVESTIGATION OF CRIMINAL ACTIVITY OF CRIMINAL GROUPS OF PARAMILITARY

Andrii V. Kholostenko

Odesa State University of Internal Affairs, Ukraine

e-mail: 7993330@ukr.net

Abstract: the scientific article considers the peculiarities of conducting investigative (search) actions during the investigation of criminal activity of paramilitary type criminal groups. Scientific, legal and organizational-tactical bases of investigation of criminal activity of criminal groups of paramilitary type are covered. It is noted that the specifics of this category of criminal proceedings is explained by the fact that the investigation of the creation of non-statutory paramilitary or armed groups is carried out in conditions of ambiguity, conspiracy and criminal hierarchy, complicated by the crime and the subjective composition of its participants significant experience of criminal activity, their taking measures to disguise their appearance, the use of specific instruments of crime, etc.). It is determined that the tactics of pre-trial investigation of criminal activity of criminal groups of paramilitary type are formed in the conditions of rigid counteraction. In view of this, for the high-quality implementation of the tasks of criminal justice, the tactics of investigation of these crimes should be constantly provided with the latest tools and methods of investigative (search) actions. The peculiarities of gathering evidence in criminal proceedings concerning crimes committed by paramilitary criminal groups have been determined, which include: the legal regime of martial law, state of emergency, anti-terrorist operation; complications with the possibility of carrying out appropriate procedural actions in connection with limited access to certain areas, premises, with the threat to life and health of persons involved in such actions. It was stated that the above-mentioned complication may negatively affect the terms of the pre-trial investigation, as the investigator and prosecutor will not always be able to carry out appropriate procedural actions in time, which, in turn, may lead to loss of evidence in criminal proceedings. A number of the most optimal investigative (search) actions have been proposed for a full and comprehensive investigation of crimes committed by criminal groups of the paramilitary type.

Keywords: paramilitary formation, paramilitary-type criminal group, criminal proceedings, pre-trial investigation, investigative (search) actions.

Постановка проблеми та її актуальність. З початку збройного конфлікту на Сході України та проведення антитерористичної операції набуло актуальності виявлення й розслідування фактів створення парамілітарних (воєнізованих) організацій. Такі дії визначено в законодавстві України як злочин, передбачений ст. 260 Кримінального кодексу України (Створення не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань). За офіційними статистичними даними, в Україні щорічно реєструється значна кількість злочинів цього виду, при чому їх кількість із року в рік лише зростає. Так, у 2014 році органами досудового розслідування обліковано 234 кримінальних правопорушень за фактами створення не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань (у 2013 р. не було зареєстровано жодного такого злочину). [1], а згідно з даними Генеральної прокуратури України, протягом 2018 р. – 396; у 2019 р. – 305; у 2020 р. – 322 [2].

Недооцінювати загрозу від злочинів, учинених організованими парамілітарними (воєнізованими) організаціями важко, зважаючи на високий ступінь суспільної небезпеки вчинених ними протиправних діянь, з одного боку, та високий рівень їх латентності – з другого. Саме тому питання протидії організованим злочинним угрупованням парамілітарного типу є одним з найбільш актуальних для безпеки України. Продовжує тривати наукова дискусія стосовно визначення процесуального порядку проведення досудового розслідування, слідчих (розшукових) дій, оскільки, здебільшого вони не мають єдиного законодавчого закріплення й розкриваються за допомогою оціночних понять. Відповідно, удосконалення кримінально-процесуальних норм, що стосуються розслідування організованих злочинних угруповань парамілітарного типу, залишається пріоритетним напрямом наукових досліджень у галузі кримінального процесуального права.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у дослідження проблем розслідування створення не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань на монографічному рівні, висвітлено у працях М. В. Семикіна, В. А. Робака, А. А. Вознюка, К. Ю. Бобрики, М.В. Савчука, Р. М. Дударця. Проте, попри безсумнівну значущість напрацювань перелічених науковців, варто констатувати,

що після подій, що відбуваються на сході країни процес розслідування злочинів вчинених організованим злочинним угрупованням парамілітарного типу набули масштабності. Отже, наведене зумовлює необхідність подальших розробок у цій сфері, а відтак свідчить про актуальність теми обраної статті.

Мета статті полягає у дослідженні особливостей проведення слідчих (розшукових) дій під час розслідування злочинної діяльності злочинних угруповань парамілітарного типу; визначенні тактики проведення слідчих (розшукових) дій та надання рекомендацій організаційного й тактичного характеру щодо проведення основні видів слідчих (розшукових) дій.

Виклад основного матеріалу. Специфіка розслідування злочинної діяльності злочинних угруповань парамілітарного типу зумовлена тим, що розслідування створення не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань здійснюється в умовах неочевидності, конспірації та злочинної ієрархії, воно ускладнене обстановкою вчинення злочину, суб'єктом складом його учасників (учинення злочинів особами, які мають значний досвід злочинної діяльності, вжиття ними заходів для маскуванню зовнішності, використання специфічних знарядь учинення злочину тощо). Парамілітарні (воєнізовані) організації – умовний термін, який в даному випадку використовують для позначення недержавних об'єднань, що використовують або можуть використати зброю для досягнення власних цілей (зазвичай політичних). В Україні націоналістичні парамілітарні організації були переважно структурними підрозділами відповідних політичних партій, але іноді вони мали характер самостійних утворень [3, С. 43].

Тактика досудового розслідування діяльності злочинних угруповань парамілітарного типу формується в умовах жорсткої протидії. Зважаючи на це, для якісної реалізації завдань кримінального судочинства тактику розслідування зазначених злочинів належить постійно забезпечувати новітніми засобами та методами проведення слідчих (розшукових) дій.

Процес збирання доказів у кримінальних провадженнях про злочини, вчинених злочинними угрупованнями парамілітарного типу, особливо на тимчасово окупованих територіях, має специфічні особливості. Так, щодо злочинів цієї категорії в сучасних геополітичних умовах у багатьох випадках майже неможливо здобути речові докази, оскільки територія не підконтрольна державній владі України. Слідчий та прокурор фактично позбавлені можливості доступу до місця вчинення кримінального правопорушення. Тому збирання доказів необхідно починати зі встановлення будь-яких даних, що свідчать про обставини вчинення кримінального правопорушення, а саме: показань потерпілого, свідків, долучення наявних документів про майно, що зазнало пошкоджень, фотознімків й іншого.

Основу слідчих (розшукових) дій становлять окремі методи пізнання – візуальне спостереження, розпитування, сприйняття, пошук, порівняння (ідентифікація), відтворення, дослідження, які супроводжуються закріпленням (фіксацією та засвідченням) одержаної доказової інформації чи висновків дослідження у відповідних процесуальних документах. Кримінальний процесуальний кодекс України передбачає дві широкі групи слідчих (розшукових) дій: традиційні слідчі (розшукові) дії та негласні слідчі (розшукові) дії як різновид слідчих (розшукових) дій, відомості про факт та методи проведення яких не підлягають розголошенню, за винятком випадків, передбачених законом [4, С. 19 – 20].

Тактика кожної слідчої (розшукової) дії підпорядкована цілям досягнення максимальної ефективності її проведення і становить певну послідовну систему, яка загалом має такий вигляд: а) підготовка до проведення слідчої (розшукової) дії; б) проведення слідчої (розшукової) дії; в) фіксація ходу і результатів слідчої (розшукової) дії; г) оцінка отриманих результатів та встановлення їх місця і значення в системі доказової інформації у цьому кримінальному провадженні [5, С. 316].

До особливостей збирання доказів у кримінальних провадженнях щодо злочинів, учинених злочинними угрупованнями парамілітарного типу слід віднести наступні:

1) згідно із ст. 615 КПК України на місцевості (адміністративній території), на якій діє правовий режим воєнного, надзвичайного стану, проведення антитерористичної операції, у разі неможливості виконання у встановлені законом строки слідчим суддею повноважень, передбачених ст. ст. 163 (розгляд клопотання про тимчасовий доступ до речей і документів), 164 (ухвала про тимчасовий доступ до речей і документів), 234 (обшук), 235 (ухвала про дозвіл на обшук житла чи іншого володіння особи), 247 (слідчий суддя, який здійснює розгляд клопотань щодо негласних слідчих (розшукових) дій), 248 (розгляд клопотання про дозвіл на проведення негласної слідчої (розшукової) дії) КПК України, ці повноваження виконує відповідний прокурор;

2) ускладнення з можливістю проведення відповідних процесуальних дій у зв'язку із обмеженням доступом до окремих ділянок місцевості, приміщень, із наявністю загрози життю та здоров'ю осіб, які беруть участь у проведенні таких дій. Доречним буде супроводження учасників кримінального провадження до місця проведення процесуальних дій групами військовослужбовців Збройних сил

України, Національної гвардії України, працівників Національної поліції, які у разі необхідності можуть здійснити їх захист. Вищевказане ускладнення може негативно впливати на строки досудового розслідування, оскільки слідчий, прокурор не завжди зможуть вчасно проводити відповідні процесуальні дії, що, у свою чергу, може призвести до втрати доказів у кримінальному провадженні [6, С. 36].

Погоджуючись із тим, що бойові дії ускладнюють здійснення досудового розслідування, вважаємо, що зазначені обставини можуть завадити і прокурору виконувати його обов'язки належним чином. КПК України не надає вичерпної відповіді на питання, що виникають у слідчого, прокурора під час реалізації ними повноважень щодо здійснення досудового розслідування у надзвичайних умовах. Безперечно, здійснення досудового розслідування в умовах воєнного, надзвичайного стану або у районі проведення антитерористичної операції значно ускладнено вказаними обставинами, тому законодавцем повинні бути сформульовані певні правила, дотримуючись які слідчий, прокурор зможе виконати завдання кримінального провадження із забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування та не порушувати при цьому закон. За надзвичайних умов особливої організації потребує не тільки організація слідчих (розшукових) дій, але і тактика їх проведення [7, С. 44].

Слідчі й оперативні працівники під час проведення слідчих (розшукових) і негласних слідчих (розшукових) дій спрямовують свою діяльність на збирання фактичних даних, що свідчать про вчинення конкретних злочинів злочинними угрупованнями парамілітарного типу. Погоджуючись з думкою к. Ю. Бобрика вважаємо, що під час розслідування злочинів, вчинених злочинними угрупованнями парамілітарного типу, крім визначеного в ч. 1 ст. 91 КПК України предмета доказування, необхідно також встановити й довести такі обставини:

- структуру злочинного угруповання парамілітарного типу;
- характер розподілу ролей його членів; наявну систему правил поведінки для членів угруповання парамілітарного типу, а також санкцій за їх порушення;
- характер заохочень і покарань його членів з боку організаторів;
- способи конспірації злочинної діяльності;
- характер зв'язків членів злочинного угруповання (насамперед керівництва) з представниками органів влади;
- характер технічних засобів, використаних членами злочинного угруповання, приховування слідів злочинів;
- розміри грошових фондів, використаних членами злочинного угруповання для забезпечення розширення злочинної діяльності;
- мету створення таких фондів і факти їх використання;
- обставини, що засвідчують конспірацію злочинної діяльності, розділ сфер впливу;
- чи проводять військову, стрійову чи фізичну підготовку з учасниками злочинного угруповання [8, С. 83];
- які завдання ставлять перед такою організацією, які методи вона використала; чи мають вони воєнізоване спрямування;
- чи здійснюють члени злочинного угруповання захоплення заручників, посягання на життя працівників правоохоронних органів, військовослужбовців;
- яка ієрархія серед членів цього злочинного угруповання тощо [9, С. 146].

Під час досудового розслідування злочинної діяльності злочинних угруповань парамілітарного типу та проведення слідчих (розшукових) дій слід враховувати обставини, які охоплюють не залежні від слідства позитивні або негативні фактори, що полегшують, або ускладнюють, або навіть унеможливають повне встановлення напрямів злочинної діяльності, а також виконання усіх основних завдань розслідування діяльності злочинних угруповань парамілітарного типу та їх ліквідації. Здебільшого такі фактори пов'язані із впливом на хід розслідування різноманітних політичних, міжнародних, правових, національних та інших обставин аналогічного рівня, а також корумпованих зв'язків злочинців. Ці фактори часто перетворюють слідчого на заручника політичної або міжнаціональної боротьби, недосконалого кримінального та кримінального процесуального законодавства й інших складних об'єктивних обставин. Водночас ці обставини можуть чинити й позитивний вплив.

Розслідування будь-яких злочинів є процесом переходу від початкових ситуацій інформаційної невизначеності до подальших, пов'язаних із накопиченням обсягу доказів під час розслідування кримінальних проваджень. На кожному етапі досудового розслідування така робота становить систему слідчих ситуацій, що постійно видозмінюються [10, С. 71]. Після формування загального уявлення діяльності злочинних угруповань слідчі й оперативні підрозділи мають спрямувати свої зусилля на пошук доказів, що підтверджують розподіл ролей між його членами, а також забезпечити виявлення всіх вчинених ними злочинних дій. І ефективним у цьому випадку буде проведення слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій.

Для повного та всебічного розслідування злочинів, вчинених злочинними угрупованнями парамілітарного типу, слідчому, на нашу думку, доцільно проводити: НСРД, передбачені статтями 269, 270 КПК України, як у місцях перебування конкретних осіб так і зберігання можливих речових доказів; обшуки за місцем проживання потенційних підозрюваних, а також в інших приміщеннях з метою виявлення фінансових документів злочинної організації щодо її фінансування; проводити допити учасників злочинної організації на предмет встановлення джерел фінансування, обмундирування, тощо; допити посадових осіб підприємств, установ, організацій, фізичних осіб, які надавали пряму фінансову допомогу, а також сплачували послуги за роботи або товари для злочинної організації; вилучення документів у суб'єктів підприємницької діяльності, стосовно яких є інформація щодо сприяння членам злочинної організації у здійсненні незаконної діяльності; проводити моніторинг банківських рахунків щодо розкриття банківської таємниці, якщо є інформація про участь посадових осіб банків, інших установ або фізичних осіб у фінансуванні злочинної організації. Крім того, у сучасному суспільстві дієвим засобом встановлення відомостей, що мають істотне значення для кримінального провадження, є моніторинг мережі Інтернет. Слід враховувати, що у злочинах такої категорії злочинці найчастіше переховуються від органів досудового розслідування, а встановивши їх місцезнаходження – неможливо затримати з огляду на обставини, що склалися через ведення бойовиками військових дій. Тому провідне місце серед доказів у злочинах цієї категорії посідають результати проведення негласних слідчих (розшукових) дій, що дають змогу не тільки встановити причетність особи до вчинення кримінального правопорушення, а й виявити їх організаторів, пособників, співучасників. За наявності знарядь злочину та будь-яких інших предметів, речей, які злочинець використовував для досягнення цілей, можливе призначення експертиз та подальше використання їх висновків у процесі доказування [6, С. 41].

Висновки. Підсумовуючі викладене слід зазначити, що особливості проведення слідчих (розшукових) дій під час розслідування злочинної діяльності злочинних угруповань парамілітарного типу залежать від обставин, які підлягають встановленню, зокрема: структури злочинного угруповання; способів конспірації злочинної діяльності, що використовуються в злочинному угрупованні; розмірів грошових фондів для розширення злочинної діяльності, учинення інших злочинів членами злочинного угруповання тощо.

Встановлення цих та інших обставин надає слідчому реальну можливість з'ясувати механізм учиненого злочину, визначити причетних до нього осіб та довести всі обставини під час досудового розслідування.

References:

1. Edynyi zvit pro kryminalni pravoporushennya. Forma № 1 (misyachna): nakaz Generalnoi prokuratury Ukrainy vid 23 zhovt. 2012 r. № 100. URL: https://www.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=112169&libid=100820#.
2. Zagalni vedomosti pro kilkist zareestrovanih kriminalnih pravoporushen ta rezultati yih dosudovogo rozsliduvannya. Statistichni danni Generalnoyi prokuraturi Ukraini. URL: <https://old.gp.gov.ua/ua/statinfo.html>.
3. Andriushchenko E. S. Paramilitarni struktury ukrainskoho natsionalistychnoho rukhu 90-kh rr. khkh st. *Naukovi pratsi istorychnoho fakultetu Zaporizkoho natsionalnoho universytetu*. 2011. vyp. XXX. P. 42-51.
4. Tertyshnyk V. M. (2014) Kryminalnyi protses Ukrainy. Osoblyva chastyna: pidruchnyk. Akademichne vydannia. K.: Alerta, 2014. 430 p.
5. Krymynalystyka: ucheb. dlia vuzov. 3-e yzd., pererab. y dop. / T.V. Averianova, R.S. Belkyn, Yu.H. Korukhov, E.R. Rossynskaia. M. : Norma, 2008. 992 p.
6. Naukovo-metodychni rekomendatsii «Osoblyvosti dokumentuvannya ta rozsliduvannya zlochyniv, uchynenykh na terytorii provedennia antyterorystychnoi operatsii, a takozh na tymchasovo okupovanykh terytoriiakh» / Yukhno O.O., Knyzhenko S.O., Hlobenko H.I., Bondarenko O.O., Savchuk T.I., Chycha R.P., Fomina T.H., Chetvertak D.Iu. za zahalnoi redaktsiieiu doktora yurydychnykh nauk, profesora O.O. Yukhna. [Serii «Bibliotekha slidchoho i detektyva: problemy kryminalnoho protsesu»]. Na zamovlennia Holovnoho slidchoho upravlinnia Natsionalnoi politsii Ukrainy. Kh.: Kharkivskiy natsionalnyi universytet vnutrishnikh sprav. 2018. 64 p.
7. Kaplina O. V. (2014) Problemy zastosuvannya norm kryminalnoho protsesualnoho zakonodavstva v umovakh provedennia ATO. *Dosudove rozsliduvannya: aktualni problemy ta shliakhy yikh vyrishennia*. 2014. Vyp. 6. P. 46–51.
8. Bobryk K. Yu. Metodyka rozsliduvannya zlochyniv, poviazanykh zi stvorenniam zlochyynnoi orhanizatsii : dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.09. Kyiv, 2014. 247 p.
9. Savchuk M.V. Pytannia orhanizatsii planuvannya rozsliduvannya terorystychnykh aktiv, vchynenykh iz vykorystanniam vybukhovyykh prystroiv. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Serii «Iurydychni nauky»*. Kherson: KhDU, 2018. Vyp. 1. T. 2. P. 144 – 147.
10. Halahan V. I., Yakovenko M. O. (2013) Osoblyvosti metodyky rozsliduvannya nerozkrytykh hrabezhiv ta rozboiv mynulykh rokiv : monohrafiia. Luhansk : RVV LDUVS im. E. O. Didorenka, 2013. 256 p.

Особенности проведения следственных (розыскных) действий при расследовании преступной деятельности преступных группировок парамилитарного типа

Холостенко Андрей Владимирович, e-mail: 7993330@ukr.net

профессор кафедры уголовного процесса Одесского государственного университета внутренних дел, г. Одесса, Украина

Аннотация: в научной статье рассмотрены особенности проведения следственных (розыскных) действий при расследовании преступной деятельности преступных группировок парамилитарного типа. Освещены научные, правовые и организационно-тактические основы расследования преступной деятельности преступных группировок парамилитарного типа. Обращено внимание, что специфика указанной категории уголовных производств объясняется тем, что расследование создание непредусмотренных законом военизированных или вооруженных формирований осуществляется в условиях неочевидности, конспирации и преступной иерархии, осложненных обстановкой совершения преступления и субъектным составом участников (совершение преступлений лицами, имеющими значительный опыт преступной деятельности, принятия ими мер для маскировки внешности, использование специфических орудий совершения преступления и т.п.). Определено, что тактика досудебного расследования преступной деятельности преступных группировок парамилитарного типа формируется в условиях жесткого противодействия. Несмотря на это, для качественной реализации задач уголовного судопроизводства тактику расследования указанных преступлений следует постоянно обеспечивать новейшими средствами и методами проведения следственных (розыскных) действий.

Определены особенности сбора доказательств по уголовным производствам в отношении преступлений, совершенных преступными группировками парамилитарного типа, к которым отнесены: правовой режим военного, чрезвычайного положения, проведения антитеррористической операции; осложнения с возможностью проведения соответствующих процессуальных действий в связи с ограниченным доступом к отдельным участкам местности, помещений, с наличием угрозы жизни и здоровью лиц, участвующих в проведении таких действий. Констатируется, что вышеуказанное осложнение может негативно влиять на сроки досудебного расследования, поскольку следователь, прокурор не всегда смогут своевременно проводить соответствующие процессуальные действия, что, в свою очередь, может привести к утрате доказательств в уголовном производстве. Для полного и всестороннего расследования преступлений, совершенных преступными группировками парамилитарного типа, предложен ряд наиболее оптимальных следственных (розыскных) действий.

Ключевые слова: военизированное формирование, преступная группировка парамилитарного типа, уголовное производство, досудебное расследование, следственные (розыскные) действия.

Centre for European Reforms Studies a.s.b.l.
(Grand Duchy of Luxembourg)

European Reforms Bulletin

scientific peer-reviewed journal

2021
No. 1

Passed for printing 31.03.2021. Appearance 07.04.2021.
Typeface Times New Roman. Circulation 100 copies.

Design, computer page positioning, layout: **Centre for European Reforms Studies, a.s.b.l. Grand Duchy of Luxembourg**
All the articles are published in author's edition. Publishing institution: **Centre for European Reforms Studies, a.s.b.l. Grand Duchy of Luxembourg** (Registre de commerce et des sociétés, Luxembourg, F 10.340, siège social: L-1541 Luxembourg, 36, boulevard de la Fraternité),
+352661261668, email: bulletin@email.lu, <http://cers.eu.pn/bulletin.html>